

SCHETS

VAN DEN

GENTSCHEN BLOEMHANDEL

SEDERT

HET BEGIN DEZER EEUW,

DOOR

J. VAN GEERT,

Lid van den Bestuurraad der Koninklijke Maatschappij van Landbouw
en Kruidkunde te Gent.

GENT,

BOEK- EN STEENDRUKKERIJ VAN E. EN S. GYSELYNCK,

1870.

SCHETS

VAN DEN GENTSCHEN BLOEMHANDEL.

SCHETS

VAN DEN

GENTSCHEN BLOEMHANDEL

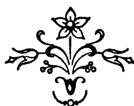
SEDERT

HET BEGIN DEZER EEUW,

DOOR

J. VAN GEERT,

Lid van den Bestuurraad der Koninklijke Maatschappij van Landbouw
en Kruidkunde te Gent.

GENT,

BOEK- EN STEENDRUKKERIJ VAN E. EN S. GYSELYNCK,

—

1870.

VOORWOORD.

Het onderhavige werkje was niet voor den druk bestemd : het bevat slechts aanteekeningen van het voornaamste dat alhier gedurende de laatste vijftig jaren, in het vak van plantkweekerij, verricht is en waarvan wij ooggetuigen of medebewerkers geweest zijn. Deze aanteekeningen wilden wij onzen kinderen achterlaten, om hun te toonen hoe wij begonnen en waartoe wij gekomen zijn; doch eenige vrienden daarvan

kennis gekregen hebbende, drukten ons onophoudelijk hunne begeerte uit die ook te bezitten, en ziedaar hoe wij eindelijk er toe besloten hebben die in 't licht te geven.

Men denke niet dat wij hierdoor eenige aanspraak op den titel van schrijver willen maken : verre zij van ons zulke verwaande gedachte! Ons eenig doel en onze eenige wensch bij het uitgeven van deze herinneringen uit ons leven, zijn dat zij iets mogen bijdragen om de liefde voor de bloemkweekerij meer en meer te doen aangroeien, en deze nijverheid, die in gansch België en voornamelijk te Gent reeds zoo hoog geklommen is, nog eene grootere uitbreiding te doen bekomen.

SCHETS

VAN DEN

GENTSCHEN BLOEMHANDEL.

Sints langen tijd zijn de Belgen bekend voor hunne liefde tot de bloemkweekerij en de beoefening der plantkunde. Om dit te bewijzen, ware het genoeg de namen van Dodonæus, Clusius, De Lobel, Van Sterbeeck en zoovele andere bekwame mannen aan te halen, die zich door hunne kennissen eene europesche faam hebben verworven en hunne, tot heden toe geachte, werken over de kruidkunde in 't licht gaven, toen deze wetenschap in het meeste deel der andere landen nog onbeoefend was.

1622. Ook Gent telde reeds vroeg een groot getal liefhebbers, die zoowel de vreemde als inlandsche planten en gewassen verzamelden en aankweekten. Zoo weet men, om maar enkele voorbeelden aan te halen, dat alreede in 1646, Willem de Blasere, schepene dezer stad, een aanzienlijk getal Oranjeboomen bezat, die hij uit Italië doen komen of zelf uit zaad gewonnen had; dat de eerweerde heer Antone Triest, die in 1622 bisschop van
1646. Gent werd en alhier in 1657 overleed, in zijnen hof, de *Belvedere* genoemd en tegen de vestingen bij Akkerghemkerk gelegen, alle slach van bloemen en zeldzame planten kweekte.

1797. Maar het is vooral gedurende de laatste vijftig jaren dat de bloemkweekerij alhier eenen zoo verbazenden voortgang heeft gedaan, dat zij thans een der voornaamste takken van den koophandel dezer stad is geworden, en jaarlijks vele liefhebbers der verst afgelegene landen de reize naar hier ondernemen, om onze menigvuldige en kostbare verzamelingen van planten en gewassen te komen bewonderen en in te koopen. Verrukt door de schoonheid en den rijkdom der ontelbare bloemen die zij hier ontmoetten, hebben menigen onder hen aan **Gent** den naam van *Stad van Flora* gegeven.

Mijn voornemen is eene beknopte beschrijving te leveren van den oorsprong der uitbreiding die de plantkweekerij alhier heeft bekomen; beschrijving die bijna uitsluitelijk zal bestaan uit aanteekeningen van wat ik bijgewoond of zelf heb helpen verrichten.

1800. In het begin dezer eeuw was de koophandel in bloemen hier nog zoo gering, dat men op dien stiel alleen niet kon bestaan, en elke bloemist verplicht was dien van het snijden der fruitboomen en 't aanleggen van engelsche hoven daarbij uit te oefenen. Hetgeen alsdan in de hoven gekweekt werd, waren de vollen grond rozen, de struikplanten en boomgewassen, waarvan ieder bloemist jaarlijks eene verkooping hield, die tot 700 of 800 franken beliep. Dit was de bijzonderste opbrengst van zijnen handel. De voornaamste gentsche hoveniers van dien tijd waren Frans Spae, die nog in leven is, Lieven Spae, Jan Spae, Frans Van Damme, Judocus De Waele, Judocus en Lodewijk Verleeuwen, Jan Alberdienst, P. Donkers en Judocus Leys, die, met nog eenige anderen, des zondags de bloemmarkt op den Kauter, weinige jaren vroeger ingericht, met hunne voortbrengsels versierden.

Reeds in 1797 was alhier, in de voormalige abdij van Baudeloo, onder het bestuur van den doktor Bernard Coppens, professor bij de alsdan ingerichte centrale school, en volgens de plannen van den bouwkundige Pisson, de kruidhof aangelegd, die later aan de universiteit werd toegevoegd en thans onder de voornaamste gestichten van dien aard mag gerangschikt worden. De heer Mussche, opperhovenier van dien tuin, gaf in 1809 eene eerste alphabetische lijst uit van de planten die aldaar gekweekt werden.

1808. Het was ook rond dit tijdstip, en wel namelijk den

10 october 1808, dat eenige hoveniers, gevoegd bij een klein getal liefhebbers van planten, alhier eene maatschappij van hovingbouw oprichtten. Hare eerste tentoonstelling, waarop slechts 46 planten prijkten, had in den winter van 1809 plaats, in de herberg *Frascati*, op den hoek van den Coupuregang. Welhaast groeide het getal harer leden aan, en dit genootschap, zoo klein in zijnen oorsprong, bekwam reeds in 1815 den titel van Koninklijke Maatschappij. Hare tentoonstellingen hadden opvolgentlijk plaats in de herberg de *Hof van Flora*, in de Holstraat, dan ten stadhuize, en later in de voorzaal van de universiteit, tot dat er eindelijk besloten werd een eigen gebouw te stichten. Hiertoe werd in 1834 een stuk grond van 57 aren, langs henen de wandeling de Coupure gelegen, aangekocht, waarbij de stedelijke regering den daaraan palenden molenberg met eenigen grond schonk. Hierop werd de Casino gebouwd, waarvan den 2 juni 1835, door den heer Van Crombrugghe, voorzitter der Maatschappij en burgemeester van Gent, de eerste steen werd gelegd. In 1837 was het gebouw geheel voltrokken, en den 12 maart van dit jaar had er de eerste tentoonstelling plaats, waarop meer dan vijf duizend planten hare schoonheden ten toon spreidden.

De hovenier Frans Van Damme, hiervoren reeds genoemd en bij wien ik in dienst was, dagelijks begeriger wordende naar nieuwe planten, en wetende dat er op het buitengoed van den heer Hopsomer, te Wetteren,

vele gewassen van dien aard waren, die deze kundige liefhebber ten duren prijze van Engeland had doen komen, trachtte en gelukte er in met dien heer kennis te maken. Het is van dit buitengoed dat hij de eerste *Rhododendrum ponticum, Azalea carnea, Magnolia, Ledum* en *Rhodora canadensis,* gekregen heeft; 't is insgelijks van daar dat de eerste planten, in de gemeene soorten, voor den heigrond gekomen zijn. Het was ook bij den heer Hopsomer dat men de eerste blauwe Hortensia, *Hortensia flore cæruleo,* zag bloeien.

De kundige fransche kruidkenner Du Mont de Courset, schrijver van *Le Botaniste Cultivateur,* drukt in dit werk zijn spijt uit, dat op eene reis die hij in het voorjaar van 1812 in België deed, eene ongesteldheid hem belette het gesticht des heeren Hopsomer te gaan bezichtigen. Echter wist hij zich eene nauwkeurige lijst aan te schaffen, door den heer Van Cassel opgemaakt, van de voornaamste boomen die aldaar groeiden, met hunne hoogte, hunnen omtrek en het tijdstip dat zij geplant waren. De vergelijking die hij er van maakte met dezelfde boomen te Courset gekweekt, was bijna geheel ten voordeele van het gesticht van Wetteren. Zoo noemt hij, onder anderen, den Weimouth's Pijnboom (*Pinus Strobus*), in 1792 geplant, die reeds 40 voet hoogte en 4 voet omtrek had en volkomen rijpe zaden voortbracht; den Balsem-Pijnboom (*Abies balsamea*), in 1786 geplant, 45 à 50 voet hoog en 5 voet omtrek; den tweerijigen

Cipresboom (*Cupressus disticha*) en den Cipresboom met levensboom-bladeren (*Cupressus thuyoïdes*), beiden in 1790 geplant, waarvan de eerste 40 voet hoogte en 5 voet omtrek, en de tweede 30 voet hoogte en 4 voet omtrek had; den driedoornigen Boonenboom (*Gleditschia triacanthos*), in 1800 geplant, 30 voet hoog en 2 voet omtrek; de viervleugelige Halesia (*Halesia tetraptera*), in 1800 geplant, welke eenen struik vormde van 25 voet hoog en 14 voet middellijn, met eenen stam van 2 voet omtrek; den *Magnolia umbrella* of *Magnolia tripetala*, in 1788 geplant, waarvan er verscheidenen waren van 20 voet hoog, struiken vormende van 30 voet middellijn met stammen van 3 voet en half omtrek, welker takken tot aan den grond hingen; den *Rhododendrum punctatum*, in 1790 geplant, een struik van 5 voet hoog en 14 voet middellijn. Soortgelijke boomen, te Courset gekweekt, hoewel velen reeds vroeger geplant, hadden op verre na dien weelderigen wasdom als te Wetteren niet bekomen.

M. Hopsomer bezat den boschgrond of wel eene soort van aarde waarin de Rhododendrums en vele andere planten bijzonderlijk wilden wassen. Telkens dat mijn meester planten van hem ontving, waren ze onmiddellijk verkocht aan de voornaamste liefhebbers dezer stad, zooals, onder anderen, M. den notaris Balliu, M. Guill^s^ Poelman, M. den kanonik De Raeymaeker en M. Verplancke. Eenieder dacht die planten in onzen gemeenen hofgrond te kunnen kweeken; maar het was eene mis-

greep te gelooven dat kleine wortels fijnen grond moeten hebben.

1804. Ik herinnerde mij alsdan, in de kostschool te Meirelbeke zijnde, aldaar eenen sparrebosch op eenen berg te hebben gezien, alwaar ik zeker was zwarten grond te vinden, om die planten in te verpotten. Ik sprak er van

1811. aan mijnen meester en vroeg hem om er eenen wagen van te mogen halen, ten einde te zien of de planten daarin wel zouden groeien. Hij stemde er in toe, en na vele moeite gedaan te hebben om mij dien grond te bezorgen, kwam ik er mede bij mijnen meester, welke, hem voor die soort van planten goed vindende, mij eene belooning toestond voor elke karre grond die ik naar gemelden bosch zou willen halen.

De liefhebbers dit bemerkt hebbende, vonden daar en elders den gewenschten boschgrond voor het kweeken der heiplanten, en zoo is hij alom in België bekend geworden.

Rond dit zelfde tijdstip kwam mijn meester ook in kennis met mevrouw Vilain XIIII, wier schoon buitengoed insgelijks te Wetteren gelegen was. Aldaar bevonden zich een groot getal kostelijke planten voor de oranjerij en de warme serre, die er allerschoonst gekweekt werden, en waaronder bijzonderlijk uitmuntten de *Nerium coronarium*, de *Ixora coccinea*, de *Musa coccinea*, eene groote verzameling van *Cactusen*, *Mesembryanthemums*, *Agaven* en meer andere planten. Allen die het toegelaten

was dit buitengoed te bezichtigen, waren verrukt door de talrijke schoonheden die zij aldaar mochten bewonderen.

1812. Onder de liefhebbers en bloemisten die Gent alsdan bezat, mag de heer Van Cassel als een der voornaamste en kundigste genoemd worden : hij bezat eene rijke verzameling van planten voor de warme serre en de oranjerij, alsook schoone gewassen voor den vollen grond, die alsdan nieuw en duur waren, zooals de *Pandanus odoratissimus*, *Pandanus reflexus*, *Urania speciosa*, *Chamærops humilis* en andere, die hij van den vermaarden Loddiges uit Londen had doen komen; en daar op dit tijdstip, door eén keizerlijk besluit, de invoer van alle koopwaren uit Engeland komende, van welken aard die mochten wezen, verboden was, zoo was hij misschien de eenige, niet alleen van België, maar zelfs van geheel Frankrijk, die zulke rare planten bezat. Hij had ook eene schoone boekerij, waarin zich al de voornaamste werken over de kruidkunde bevonden : het was bij hem dat ik voor de eerste maal het kostbaar engelsche werk : *The Botanical Magazine* zag.

Toen, ten gevolge der tijdsomstandigheden, de handel met Engeland weêr vrij geworden was, besloot een der voornaamste koophandelhuizen dezer stad, namelijk dit van mevrouw weduwe Van Aken en zonen, te Wondelghem een gesticht op te richten, waar al de nieuwe en vreemde planten, die verkrijgbaar waren, zouden

verzameld worden. Ik werd in hetzelve aangenomen, om er de planten op te passen en te verzorgen.

De eerste zending van planten, door de heeren Lee en Kennedy gedaan, bestond uit vier manden, inhoudende 6 *Kalmia latifolia*, 6 *Azalea pontica*, 2 *Dirca palustris*, 4 *Rhodora canadensis*, 6 *Boronia pinnata*, 4 *Passerina grandiflora*, 2 *Azalea calendulacea flammea*, 4 *Magnolia macrophylla*, te samen voor eene waarde van 80 ponden sterlings. De heer Jan Van Aken, die het bestuur over het gesticht had, gaf mij de toelating, indien er een liefhebber kwam, deze planten te verkoopen. Hij zou er alsdan andere laten komen, indien er winst mede te doen was.

De liefhebbers lieten zich niet lang wachten : het was aan den heer Guill[s] Poelman dat ik de eerste planten verkocht, namelijk 2 *Kalmia latifolia*, voor 20 Napoleons; dan eenen *Azalea pontica*, aan madame Housiaux, voor 40 franken; eenen *Azalea calendulacea flammea*, aan M. den kanonik De Raeymaeker, voor 190 franken; eenen *Magnolia macrophylla*, aan den heer Verschaffelt, vader, voor 400 franken, welken deze bloemist heeft voortverkocht aan M. den advokaat Rottier, die hem op de voorplaats van zijn huis, in eenen put tusschen de kalsijden, heeft geplant, alwaar die boom van 1818 tot 1846 heeft gebloeid en de eenige is geweest die zooveel zaad heeft opgebracht. Men heeft de planten er van voortkomende op 6000 franken geschat.

Een dergelijke *Magnolia* was aan den Kruidhof van Gent ten geschenke gegeven.

Korts daarna kwam eene tweede zending van planten toe, bestaande uit acht manden, voor eene waarde van 260 ponden sterlings inhoudende. Onder de gewassen dezer zending bevonden zich de *Pæonia arborea* en *rubra*, 2 enkele *Camellias*, 6 dubbele witte, 6 dito *rubra*, 6 dito *atrorubens*, 1 dito *Maydenblusch*, die afgeleverd is· voor den gelen *Camellia*, eene Theeroos en eene groote hoeveelheid oranjerijplanten. De *Pæonia rubra* werd verkocht aan mevrouw De Meulemeester voor 560 franken, en is op de wintertentoonstelling van 4 februari 1818 in bloemen gebracht; de *Pæonia arborea* aan M. Verplancke voor 400 franken; de overige planten zijn aan het gesticht van Wondelghem gebleven, alwaar men er eene zoo groote massa van heeft voortgekweekt, dat men jaarlijks er eene openbare verkooping van hield en telkens van tien tot elf duizend franken maakte. De dagelijksche verkoop daarbij gevoegd, mag men rekenen dat die planten van achtien tot twintig duizend franken 's jaars hebben opgebracht.

Eenige bijzondere personen den goeden uitslag dezer nieuwe nijverheid ziende, hebben die ook beginnen uit te oefenen. De grootste moeilijkheid op dit tijdstip was eenen brief in het engelsch geschreven te krijgen, en het was de heer Van Cassel alleen die dit behoorlijk kon doen. Nogtans was het den heer Judocus Verleeuwen

gelukt, door tusschenkomst van den heer doctor Van der Woestyne, een onzer achtbaarste liefhebbers, planten, niet alleen uit Engeland, maar ook uit andere landen te doen komen. Het was bij dien bloemist dat men in 1808 den eersten dubbelen witten Camellia in bloemen zag. Die Camellia kwam uit eene openbare verkooping, door eenen bloemkweeker te Haarlem gehouden, die deze plant van elders had gekregen. De heer doctor Van der Woestyne had ze, voor rekening van den heer Verleeuwen, voor 500 nederlandsche guldens laten inkoopen. Al de liefhebbers van Gent gingen deze bloem bewonderen.

De heer Lieven Myncke had ook den handel in bloemen beginnen uitoefenen, en had eenen medehandelaar gevonden in den heer Verkercke, eersten kommies van het huis Van Haken, die zijne plaats afdankte om bloemist te worden. De heer Vissens voegde zich ook bij hen, en in verscheidene zendingen hebben zij voor meer dan 50,000 franken planten laten komen, waaronder eene groote partij Camellias, de *Pæonia rubra* en de *Pæonia suffruticosa* waren.

Een vriend der heeren Van Aken, de heer Buyck-Van der Meersch, heeft alsdan ook verscheidene planten doen komen, en werd hierin door vele anderen nagevolgd; zoodanig dat de bloemenkweekers en liefhebbers dagelijks meer en meer aangroeiden.

1815. In 1815 kreeg de heer Van Aken, door tusschenkomst

van den heer Van Cassel, eene bestelling van planten voor het hof van Rusland, ten beloope van 32,000 franken. Hierbij werd een bekwame persoon gevraagd om die planten te vergezellen, met de verzekering dat hem eene goede jaarwedde zou worden toegestaan, indien hij in Rusland wilde blijven, en eene andere som om naar België terug te keeren, indien hij aldaar niet zoude willen verblijven. De heer Van Cassel, die mijn beschermer was, maakte mij zulks bekend en raadde mij aan dien post te aanvaarden, waarin ik gereedelijk toestemde; daar echter de heer Van Aken zich daartegen hevig verzette, moest ik van die voorgenomene reize afzien. Ik verliet daarop mijnen dienst en kort daarna ben ik zelf den handel in planten voor eigene rekening beginnen doen.

De bloemkweekerij had hier reeds eenen grooten stap gedaan, en van dag tot dag zag men het getal liefhebbers aangroeien, die geene kosten noch moeite spaarden om zich vreemde en schoone planten aan te schaffen. Op de wintertentoonstelling der Maatschappij
1816. van Hovingbouw van 1816 bewonderde men de *Strelitzia reginæ*, door den heer baron Du Bois de Vroyelande gezonden, en die men voor de eerste maal op dit tijdstip van het jaar alhier in bloemen zag. Op die zelfde tentoonstelling zag men ook een overschoonen *Cactus melocactus*, drie maanden te voren met een schip der heeren Van Aken uit het eiland Sint Barthelemy in Europa overgebracht.

1817. In het begin van juni 1817 bloeide alhier voor de eerste maal, in den stedelijken kruidhof, de *Cactus speciosus*, wiens schoone bloemen de aandacht van al de liefhebbers van planten op zich trok.

1820. In 1820 stelde ik de eerste kataloog van planten op, die in Gent gemaakt werd, en zond die aan al de mij bekende bloemisten en liefhebbers. Zij bevatte een groot getal Rozen voor den vollen grond, die men Provence-Rozen noemde en waarin alsdan eene groote liefhebberij bestond. Ik bezat er eene schoone verzameling van, alsmede de heeren Van Cassel, Judocus Verleeuwen, Verschaffelt vader, F. Spae en Jan Alberdienst. Door ieder dezer bloemisten werd jaarlijks eene verkooping van rozen gehouden, en er werd onder elkaâr besproken dat elk van hen 25 koopen bij zijne collegas moest inkoopen, ten einde deze zaak aan te moedigen. Men maakte alzoo jaarlijks van 600 tot 1000 fr., en hierin bestond op dit tijdstip het grootste gedeelte van den handel in planten.

Bij mijne kataloog van Rozen voegde ik ook eene verzameling van planten voor den vollen grond, die alsdan veel gevraagd werden, alsook eenige Pelargoniums, die nog maar in klein getal waren. Als die wel gekweekt waren, vonden zij gemakkelijk koopers en werden wel betaald. Zij behelsde ook nog eene kleine verzameling van Oranjerijplanten, Azaleas, Pæonias, verscheidene varieteiten van chinesche Rozen, en zeventig soorten van Oranje- en Citroenboomen. De oprechte kweeker van

Oranjeboomen was Lieven Spae, en de voornaamste liefhebbers in die planten waren de heeren baron Du Bois de Bouchaute, L. Papeleu, Hopsomer en Huyttens-Van Tieghem.

Door het verzenden mijner kataloog, kwam ik in onderhandeling met de voornaamste bloemen-liefhebbers des lands, die mij bijna allen met hunne bestellingen begunstigden, zooals, onder anderen, de heeren marquis De Chasteler, De Man, De Robiano, Vandermaelen, Meeus-Wouters, te Brussel; Jacob Makoy en Vanderstraeten, te Luik; Cruysman, Steencruys, De Caters-De Wolf, Moretus-Van Colle, jonkheer Moretus, Moretus della Faille, de ridder Parton, Van Halle, De Knyf-Van Walhem, de ridder De Knyf, Smet en doctor Sommé, te Antwerpen; Bertrand, graaf de Nieulant, Busschaert en baron Serret, te Brugge.

1822. In 1822 eenen grooteren hof in huur genomen hebbende, liet ik er serren bouwen die geheel in glas waren, behalve de achtermuur : zij waren 26 voet hoog, 24 voet breed en 120 voet lang. Te midden der twee serren bevond zich eene Oranjerij of Groenhuis van 80 voet lang: de schoonste die op dit tijdstip alhier bestond.

Al de bloemisten en liefhebbers hielden staan, dat dergelijke serren geene winters met veel sneeuw zouden kunnen doorstaan; maar toen deze nogtans twee jaren stonden, werden al de serren in **Gent,** die alsdan nog

maar in zeer klein getal waren, op dezelfde wijze gebouwd.

De heer Van Cassel mij zijne voldoening willende betuigen over het maken van mijne kataloog, schonk mij, in 1823, eenen *Camellia sasanqua rubra*, waarvan hij twee stuks uit Engeland ontvangen had, die elk vijf pond sterlings kostte. « Ik ben reeds hoog bejaard, zeide hij mij, en zeer waarschijnlijk zal ik den goeden uitslag uwer onderneming niet lang meer kunnen aanschouwen; maar ga alzoo altijd voort, en wees verzekerd dat gij in uwen handel zult welvaren. » Het was aldus dat de brave en kundige man al de pogingen, die wij aanwendden, om den bloemhandel voort te helpen, met woorden en werken aanmoedigde.

1823. Op de zomertentoonstelling van dit jaar zag men alhier voor de eerste maal de *Gastonia palmata*, den heere De Caters-De Wolf, van Antwerpen, toebehoorende en die den prijs voor de zeldzaamste plant behaalde. Ongetwijfeld was het de eenige plant van die soort die alsdan op het vaste land te vinden was.

Hetgeen de heer Van Cassel mij verhaald had van de engelsche bloemisten en hunne wonderbaar groote en rijke gestichten, bleef mij altijd in het geheugen, en bijna onophoudelijk overdacht ik op wat wijze ik ook eens het gelnk zou kunnen vinden die zelf te gaan beschouwen, of hoe ik met die mannen in betrekking zou kunnen komen. Bij het grootste deel mijner ambt-

genooten bestond diezelfde begeerte; maar, zooals ik nog gezegd heb, de grootste moeilijkheid was alsdan personen te vinden die de engelsche taal verstonden. Eindelijk, na vele moeite, gelukte het mij eenen vriend te ontmoeten, die mijne brieven aan M. Loddiges in het engelsch wilde overzetten.

Twee maal schreef ik, zonder antwoord op mijne brieven te bekomen; dan kreeg ik van iemand het adres der heeren Herman en Goeman, die beiden zich met alle slach van kommissie-handelingen voor ons land belastten. Door hunne tusschenkomst bekwam ik al de inlichtingen die ik noodig had, alsook een pak katalogen, waaronder er waren van de heeren Loddiges, Lee en Kennedy, Colville, Mackay, Russel, Barrenbrockens, die op dit tijdstip de voornaamste engelsche kooplieden in planten waren.

Twee bestellingen van planten die ik, de eerste aan den heer Herman en de tweede aan den heer Goeman
1824. deed, kwamen mij zeer wel toe. Ik stelde dan in 1824 eene nieuwe kataloog op, waarin al de nieuwe en schoone planten, die ik uit Engeland gekregen had, vermeld waren, en waardoor ik met al de grootste liefhebbers en bloemisten van Holland, Frankrijk, Duitschland en België in betrekking kwam.

Dit zelfde jaar heeft een mijner ambtgenooten, de heer Judocus Verleeuwen, ook eene kataloog zijner planten opgesteld, waarvan hij insgelijks een groot deel uit

Engeland had doen komen. Zijn gesticht bestond van vóór mijnen tijd en was alreede wel bekend; maar door het uitgeven van die kataloog werd het ook overal vermaard, hetgeen mij echter geen nadeel toebracht; want, daar wij zeer goede vrienden waren, deden wij wederzijds al wat wij konden om elkander in onzen handel nuttig te zijn en voordeel bij te brengen.

Zijn zoon, de heer P. Verleeuwen, had, onder den naam van *Primula sinensis*, later in dien van *Primula sertulosa* veranderd, eene plant naar de wintertentoonstelling van 1824 gezonden, die men aldaar voor de eerste maal zag en den tweeden accessit bekwam. Welhaast werd deze lieve plant door dien kundigen bloemist, en vervolgens door al onze hoveniers, op eene zoo wonderbare wijze voortgekweekt, dat men ze al spoedig onder de meest verspreide gewassen mocht rekenen.

De heer Jakob Makoy, van Luik, heeft dan ook planten van Engeland laten komen, en is insgelijks op die wijze zeer nuttig aan de belgische bloemenkweekers geweest.

De heer Parmentier, oude bloemenliefhebber van Enghien, den goeden uitslag daarvan ziende, besloot in
1825. het begin van 1825 eene reis naar Engeland te doen, en vroeg mij hem te willen vergezellen. Hoe hevig mijne begeerte sints langen tijd was om die reize te ondernemen, kon ik, door mijne bezigheden verhinderd, op dit oogenblik daaraan niet voldoen, en de heer Par-

mentier besloot alleen te vertrekken. Den 17 april was hij in Gent terug met de planten die hij aangekocht had : zij waren in tachentig manden besloten, en derzelver waarde beliep tot honderd duizend franken. Ik verzocht den heer Parmentier mij te laten weten wanneer zijne planten uitgepakt zouden zijn; hetgeen hij ook werkelijk deed. Ik vertrok dan naar Enghien, en de schoonheden die ik daar mocht aanschouwen, overtroffen alles wat ik tot dan toe gezien had, en ontvlamden bij mij nog meer den ijver voor de kweekerij.

1825. Het was in den loop van dit zelfde jaar dat de heer Alexander Verschaffelt ook den handel in bloemen en planten begon; hij werd van al zijne ambtgenooten en van al de liefhebbers geacht en bemind, en deed op korten tijd eenen bijna ongelooflijken voortgang. Ook was hij in al zijne ondernemingen gelukkiger en stoutmoediger dan vele anderen, en kreeg welhaast een overgroot getal bestellingen, zoo uit den vreemde als uit ons land. Hij was vriendelijk en gespraakzaam met alleman : hoedanigheden die hij in zijnen zoon Ambroos heeft achtergelaten.

Op mijne uitnoodiging kwam hij zijne avonden doorbrengen in het gezelschap van vele bloemisten en liefhebbers, die dagelijks bij elkander kwamen om over den bloemhandel te spreken en middelen te beramen dien meer en meer uit te breiden. Dáár werd besloten de Maatschappij van Hovingbouw bij te staan in het

oprichten eener buitengewone tentoonstelling, en die zooveel mogelijk met schoone en vreemde planten op te luisteren, ten einde aan gansch Europa te laten zien, hoe verre die nijverheid reeds in **Gent** gekomen was.

Die tentoonstelling, welke in de Universiteit plaats had, maakte veel opgang en deed Gent bij al de bloemenliefhebbers, zoo binnen als buiten 's lands, meer en meer in aanzien winnen. Zij werd echter later overtroffen door andere tentoonstellingen, die van jaar tot jaar glansrijker werden.

Een ander onzer medegezellen, van wie ik reeds gesproken heb, namelijk de heer Judocus Verleeuwen, heeft ook veel bijgebracht om, op dit tijdstip, den bloemhandel te doen bloeien en de tentoonstellingen met schoone en rare planten te versieren.

1826. In het jaar 1826 begonnen de nieuwe en zeldzame planten hier meer en meer in groot getal aan te komen, en in 1827 en 1828 werden zij reeds van hier naar alle deelen van Europa verzonden.

1827. Op den 27 augusti 1827 kwam de alstoen regerende Groot-Hertog van Saksen-Weimar-Eisenach onverwachts mijn gesticht bezoeken; zelf een voornaam liefhebber van planten zijnde, kocht hij te mijnent een schoon deel zeldzame gewassen, waaronder zich de *Telopea speciosissima* bevond, die voor de eerste maal in België in botten was gekomen, en zeer waarschijnlijk bij Z. H. zal gebloemd hebben.

1830. In 1830 was de inkoop zeer groot, maar tevens zeer moeilijk, daar de planten, die ik eertijds door tusschenkomst van de heeren Herman en Goeman ontving, thans veel hooger in prijs stonden en men bovenmate veel voor vervoerkosten moest betalen. Ik begon dan aan andere middelen te denken en te beproeven of het niet mogelijk zou zijn mijnen oudsten zoon in Engeland te plaatsen. Daartoe wendde ik mij tot den heer Knight, te Chelsea, met wie ik reeds sedert lang in handelsbetrekkingen was. Die heer, welke zelf geene kinderen had, stemde gewillig in mijn verzoek toe, van mijnen zoon bij zich te nemen, enkelijk op voorwaarde dat hij drie jaren in zijn gesticht moest verblijven. Hij werd er zeer wel behandeld, en bekwam de toelating bij alle bloemisten planten voor mijne rekening te koopen. Gedurende zijn driejarig verblijf aldaar heeft hij mij verscheidene schoone zendingen gedaan, die mij veel voordeeliger waren dan deze die ik voorgaandelijk door tusschenkomst van andere personen ontving.

1831. Mocht ik mij thans over den goeden uitslag mijner ondernemingen verheugen, van eenen anderen kant had ik, met al mijne ambtgenooten, een onherstelbaar verlies te betreuren : de heer Van Cassel, wien wij allen zooveel verschuldigd waren, werd ons den 10 oogst 1831, in den ouderdom van 86 jaren, door den dood ontnomen! Zijne grondige kennissen in alles wat de plantenkweekerij aangaat, en zijne bereidwilligheid om die kennissen ten

dienste te stellen van allen die hem raadpleegden, hebben zijne nagedachtenis duurbaar gemaakt bij al wie hem gekend of met hem eenige betrekking heeft gehad.

De tijd der voorwaarde die ik met den heer Knight gemaakt had, verloopen zijnde, besloot ik zelf mijnen zoon naar Engeland te gaan afhalen en aldus de begeerte te voldoen, die sedert mijn eerste gesprek met den heer Van Cassel in mij ontstaan was. Ik nam mijn verblijf te Londen waar, om de gestichten te gaan zien van de kooplieden in planten met wie ik reeds in handelsbetrekkingen was geweest, zooals de heeren Knight, Loddiges, Colville, Mackay, Anderson, Smith, Rollisson en meer andere, die op dit tijdstip bestonden. Daar sloeg ik vooral hunne wijze van kweeken gade, het schikken der planten in de serren en hovingen, en hunne goede en gemakkelijke wijze van handel te drijven.

Nadat ik al het voornaamste dat zich in die verschillige gestichten bevond nauwkeurig had nagezièn, bleven mij nog eenige dagen over, die ik besteedde om sommige kasteelen en buitengoederen rond Londen te gaan bezichtigen, hetgeen mij veel nieuwe gedachten heeft gegeven aangaande de serren en engelsche hoven.

Ik bewonderde vooral hunne schoone groepen van Coniferen en groenblijvende gewassen, die geheel den winter hunne hovingen versieren, en hunne graspleinen, die zoo wel gemaakt zijn, zulke goede soorten van gras voortbrengen en zoo wel onderhouden worden; hetgeen men

alleen in Engeland vindt. Onder de kasteelen die ik aldaar bezocht, zal ik enkel Claremont noemen, met zijne schoone zichten, van waar men geheel Londen beheerscht. De bestuurder van dit kasteel, de heer Mackintos, had de goedheid mij en mijnen zoon alles wat er zich op bevond te laten zien.

Op denzelfden weg vond ik ook het gesticht van den heer Smith, alwaar ik eene groote partij *Rhododendrum arboreum*, die alsdan bij ons nog zeer raar waren, en veel andere schoone en kostbare planten bemerkte.

1833. Den 11 mei 1833 was ik met eene groote partij planten ten mijnent terug, en eenige dagen daarna kwam mijn zoon toe met het overige der aangekochte gewassen. Het is van dan af dat ik eene grootere uitgebreidheid aan mijne zaken heb beginnen geven en te handelen op de wijze die ik in Engeland gezien had, waarin ik door mijnen zoon goed geholpen werd : wij deden zooveel nieuwe planten komen als het maar mogelijk was. Het is alsdan dat al die schoone planten uit Nieuw-Holland door Mr Baxter en anderen in Londen gebracht werden, waar die nu verloren en uitgestorven zijn, en waaronder zich bevonden de *Banksia, Dryandra, Hakea, Epacris, Acacia, Boronia,* en zooveel schoone kaapsche bolgewassen. Het was aan Engeland dat Europa den invoer van dien rijkdom in planten verschuldigd was; maar de belgische bloemenkweekers, door de groote opofferingen die zij deden om die vreemde gewassen ten duren prijze aan-

stonds te laten komen en door hunne kunde in die voort te kweeken, hebben niet weinig bijgedragen om die overal te verspreiden.

1834. Op de wintertentoonstelling van 1834, door onze Maatschappij van Landbouw en Kruidkunde geopend, behaalde de heer Mechelynck den prijs der schoone kultuur met den *Doryanthes excelsa*, dien hij eenige maanden te voren van mij gekocht had. Het was de eerste maal dat men die schoone en prachtige plant, tot verwondering van al de liefhebbers, alhier in bloemen zag; hoogst waarschijnlijk heeft zij sints in Europa niet meer gebloeid en het is zeer te betwijfelen of men nog het genoegen zal hebben die hier te zien bloemen dragen.

Ondertusschen hadden wij allen een gevoelig verlies geleden : de heer Jan-Hendrik Mussche, opper-hovenier van den Gentschen Kruidhof, was den 24 december 1834, in den ouderdom van rond de 70 jaren overleden. Behalve zijne alphabetische lijst der planten van dien kruidhof, in 1809 verschenen, gaf hij nog in 1817 uit : *Hortus gandavensis, ou Tableau général de toutes les plantes exotiques et indigènes, cultivées dans le Jardin botanique de la ville de Gand*. Die kundige en zedige man, wiens raadgevingen men nooit te vergeefs aanriep, heeft oneindig veel medegeholpen om den lust tot de planten-kweekerij te verspreiden en de stad Gent in dit vak den rang te doen bekomen dien zij thans geniet.

1836. In 1836 was de handel in bloemen alhier zeer voor-

deelig: dan heeft men die schoone en rare soorten van den *Rhododendrum arboreum* gekregen, die de planten van Nieuw-Holland, zoo moeilijk om voort te kweeken, veel in waarde hebben doen verminderen. Deze Rhododendrums, door hun lief gewas, hunne overschoone bloemen en hunne gemakkelijke kultuur, hebben door gansch Europa veel nieuwe liefhebbers doen ontstaan en derhalve eene nog grootere uitbreiding aan den handel in planten gegeven.

In den loop van dit jaar hadden wij nog de dood van eenen onzer voornaamste plantenliefhebbers, den heer doctor Van de Woestyne, te betreuren. Een der stichters onzer Maatschappij van Landbouw en Kruidkunde, was hij er altijd een der ijverigste en getrouwste leden van gebleven. Geen grooter genoegen had hij, dan toen hij den eenen of den anderen hovenier eenige dienst kon bewijzen: ook zal zijn aandenken altijd eerbiedig bij ons bewaard blijven.

1837. In 1837 ondernam mijn zoon eene tweede reize naar Engeland, alwaar hij vele planten, die bij ons gekweekt waren, heeft uitgewisseld tegen nieuwigheden, bestaande in Palmboomen, Orchideën, *Pinus colombaria* en andere gewassen die bij ons in den handel niet gekend waren.

Al mijne Collegas waren met denzelfden ijver bezield; de heer Alexander Verschaffelt, van wien ik hiervoren reeds gesproken heb, deed zich bovenal onderscheiden, en men moet met waarheid bekennen dat hij, door zijne

uitgebreide korrespondentie, het meest heeft bijgedragen om den Gentschen Bloemhandel in een groot deel van Europa vermaard te maken; ook was het niet alleen voor zijne familie, maar voor ons allen een groot en smartelijk verlies, toen die kundige en ijverige man ons, in den bloeienden ouderdom van acht-en-veertig jaren, den 12 maart 1850, door den dood werd ontrukt.

Het getal liefhebbers in planten groeide meer en meer aan, en zoo werd de hoveniersstand van dag tot dag beter en voordeeliger: ook zag men welhaast menigvuldige jongelingen zich daarop toeleggen, bemerkende dat zij daarin een goed en treffelijk bestaan konden vinden. Ongetwijfeld hebben onze jaarlijksche tentoonstellingen oneindig veel medegeholpen om den lust tot de bloemen alhier zoo algemeen te maken : want er zijn thans weinig huizen in Gent, van de hoogste tot de geringste klasse der bevolking, waar men zich niet met het kweeken van eenige planten bezig houdt.

1839. Den 1en maart 1839 kregen wij eenen geduchten mededinger in den heer Lodewijk Van Houtte, die zich hier ook als plantkweeker kwam vestigen. Met velerhande kennissen begaafd, deed hij zich welhaast onder onze voornaamste bloemisten onderscheiden, en heeft ook veel bijgedragen om onzen handel meer en meer uit te breiden en zoo buiten als binnen 's lands vermaard te maken.

De koninklijke hovingbouwschool, in zijn uitgebreid gesticht te Gentbrugge opgericht en waarvan hij bestuur-

der is, heeft alreede ook veel nut voortgebracht. De leerlingen uit die school gekomen, worden overal sterk gezocht en verscheidenen zijn reeds in zeer voordeelige betrekkingen geplaatst geworden.

De gestichten der gentsche hoveniers zijn overal zoo voordeelig bekend, dat geene vreemdelingen van aanzien door onze stad trekken, zonder eenige er van te gaan bezoeken : zoo ontving ik op den 30 mei 1839 het vereerend bezoek van Z. H. den hertog Ferdinand van Saksen-Coburg en zijne twee zonen, die mijne hovingen en serren doorwandelden en er alles met de grootste oplettendheid gade sloegen.

Later viel mij nog eene zoo onverwachte als uitste-
1844. kende eer te beurt : op den 4 juli 1844 ontving ik het bezoek van HH. MM. den Koning en de Koningin, die, met hunne gekende goedwilligheid en kennis in kweekerij, zich geweerdigden mij verscheidene maal hunne hooge tevredenheid te betuigen, over hetgeen zij in mijn gesticht opgemerkt hadden. Denzelfden dag bezochten HH. MM. ook de gestichten der heeren Alex. Verschaffelt en Van Houtte. Eenige dagen daarna ontving mijne dochter een prachtig geschenk van wege H. M. de Koningin, wie zij de eer had gehad eenen bloementuil aan te bieden.

Dagelijks ziet men den lust tot de plantenkweekerij, en bij gevolg het getal liefhebbers en hoveniers alhier aangroeien, waartoe de tentoonstellingen, die door de zorgen onzer Maatschappij van Landbouw en Kruidkunde sints

hare stichting onafgebroken twee maal 's jaars geopend worden, en niet alleen door gansch het land, maar ook in den vreemde en tot in de verst afgelegene landen eene wel verdiende faam genieten, voorzeker oneindig veel hebben bijgedragen. De uitbreiding die deze Maatschappij bekomen heeft en de hoogte waartoe zij thans geklommen is, mag men als wonderbaar aanzien : bij hare stichting in 1808 telde zij slechts 34 leden; heden beloopt het getal er van tot boven de 1500; in eene nederige herberg begonnen, bezit zij thans een paleis, alwaar zij twee maal 's jaars al de schoonheden van het plantenrijk voor duizende en duizende bezoekers ten toon spreidt, en eenen tuin die onder de fraaiste des lands mag gerekend worden en bijna dagelijks door het puik der gentsche bevolking bezocht wordt; op hare eerste tentoonstelling, die den 7, 8, 9 en 10 februari 1809 plaats had, waren enkelijk een vijftigtal planten aanwezig; op hare laatste wintertentoonstelling, den 1, 2 en 3 maart 1857 geopend, moogt men 3260 gewassen, uit alle gewesten der wereld bijeengebracht, bewonderen. Een enkel harer leden, de heer baron Heynderycx, voorzitter van het Genootschap, had alleen 168 planten ten toon gesteld! Deze ijvervolle liefhebber, wien de Maatschappij grootendeels haren bloei verschuldigd is, toont zich de waardige opvolger zijner voorgangers, de heeren Van de Woestijne, Van Hulthem en Van Crombrugghe, die ook alle gelegenheden waarnamen om den luister van het Genootschap te be-

vorderen, en niets verwaarloosden wat aan de uitbreiding of den voortgang der plantenkweekerij voordeelig kon zijn.

Mocht de gentsche Maatschappij zich reeds vroeg verblijden over den goeden uitslag die hare pogingen alhier bekomen hadden, het moest haar niet min genoegen verschaffen te zien dat haar voorbeeld in bijna al de steden des lands werd nagevolgd : ten allen kante zag men genootschappen oprichten die, zooals zij, tot doel hadden den lust tot de plantenkweekerij te verspreiden en ook jaarlijks of twee maal 's jaars tentoonstellingen van bloemen en gewassen openden.

Zoo hield de te Haarlem gestichte Maatschappij hare eerste tentoonstelling reeds in 1818, en die te Utrecht van den 22 tot den 27 juni 1824.

De te Brussel opgerichte Maatschappij van Flora deed zich ook weldra voordeelig onderscheiden. Op hare wintertentoonstelling van 1823 behaalde de heer Lanckman, van Gent, met de *Hydrangea hortensis*, den prijs voor de plant wier bloei de meeste moeilijkheid aanbood en het meest van zijn natuurlijk tijdstip verwijderd was. Op dezelfde tentoonstelling bekwam hij ook, met zijne *Camellia japonica fl. alb. pl.*, den prijs voor de plant die door hare schoonheid en krachtigen bloei als de merkwaardigste geoordeeld werd. Op de wintertentoonstelling van 1827 derzelfde Maatschappij werd de prijs voor de schoone kultuur toegewezen aan de *Pæonia suffruticosa*,

ten toon gesteld in naam van H. M. de koningin der Nederlanden, en gekweekt door den heer Pieter Verleeuwen, te Gent. Dit zelfde jaar, op de zomertentoonstelling dier Maatschappij, behaalde ik den prijs met den *Phormium tenax*, die voor de eerste maal in ons land bloeide en er sedert niet meer gebloeid heeft.

Te Brugge bestond reeds van in 1761 eene Maatschappij, die zich bepaalde bij het ten toon stellen van eenige fraaie bloemen en vooral Hyacinthen, ter eere der H. Dorothea, patroonerse der hoveniers. Het was eerst in 1825 dat zij, onder den naam van Maatschappij van Flora, eene lijst uitgaf van de planten die zij, den 6, 7 en 8 februari van dit jaar, had ten toon gesteld.

De Maatschappij van Sint Nikolaas opende hare eerste tentoonstelling van planten den 26, 27 en 28 februari en 1^n maart 1827. De gentsche hoveniers onderscheidden zich aldaar wederom op eene zeer voldoende wijze : de heer Lodewijk De Coninck behaalde den eersten en de heer Frans Van Damme den tweeden accessit voor de schoone kultuur; dezelfde heer Van Damme bekwam er ook den eersten accessit en de heer C. Lanckman den tweeden, voor de rijkste zending van schoone planten.

Op de tweede tentoonstelling dier Maatschappij, die den 25, 26, 27 en 28 februari 1828 plaats had, bekwam gemelde heer Van Damme den prijs voor de rijkste verzameling van schoone bloemende planten, en ik behaalde er den prijs uitgeloofd voor de *Rosa muscosa fl. rub.*,

welke plant aangewezen was om den 24 februari, vóór 11 ure 's morgends, in bloemen gebracht te zijn.

De Maatschappij van Kortrijk hield hare eerste tentoonstelling den 10 februari 1828, en die van Aalst den 16, 17, 18 en 19 derzelfde maand. De prijs van schoone kultuur werd er toegewezen aan den heer C. Lanckman, van Gent, voor zijnen *Amaryllis pulverulenta fol. var.*; ik bekwam er den eersten accessit met den *Azalea indica fl. alb. simp.*, en gemelde heer Lanckman den tweeden met de *Pæonia suffruticosa.*

Ook te Doornijk, Leuven, IJperen, Mechelen, Luik en in andere plaatsen werden maatschappijen van hovingbouw opgericht; de gemeenten volgden weldra de steden na en houden nu insgelijks jaarlijksche tentoonstellingen van bloemen en gewassen, die men voorzeker als zeer merkwaardig mag aanschouwen. Op bijna al die tentoonstellingen, die door gansch het land plaats hebben, doen de Gentsche bloemisten en liefhebbers zich op de allervoortreffelijkste wijze onderscheiden; zelden is er eene waar zij niet verscheidene prijzen behalen en aldus den voorrang staande houden, die onze stad in het voortkweeken van alle schoone en vreemde planten en gewassen verkregen heeft.

Wanneer ik overdenk wat de bloemhandel alhier ten tijde mijner kindsche jaren was, en dan beschouw waartoe hij thans gekomen is, zie ik met bewondering wat de vlijt en naarstigheid der Gentsche hoveniers op den

tijd van vijftig jaren uitgewerkt hebben, en voel eene zekere zelfvoldoening, denkende dat ik ook het mijne heb bijgedragen om onzen handel dien luister en voor-
1857. spoed te helpen geven die hij bekomen heeft. Trouwens, de plantenkweekerij is heden een der voornaamste takken van den Gentschen koophandel geworden, waarbij niet alleen de hoveniers, maar een oneindig getal werklieden, tot verschillige ambachten behoorende, hun bestaan vinden. Voegt hier nog bij de verzendingen van planten die dagelijks en bijna onophoudelijk, zoo langs de ijzeren wegen als te water en de nog bestaande diligentiën, gebeuren, en men zal zich eene gedachte kunnen maken van de overgroote kapitalen die door dezen handel in omloop worden gebracht.

1870. Niettegenstaande mijnen 75jarigen ouderdom, heb ik nog den moed gehad, in mijnen bloemtuin, buiten de voormalige Brusselsche poort, voor mijne eigene voldoening bijeen te brengen eene verzameling van honderd varieteiten *Azalea indica*, alsook eene schoone verzameling van tachentig varieteiten Stok-Pioenen (*Pivoines en arbres*), waaronder de Pioen *le Triomphe de Gand*, het grootste deel door mij vermenigvuldigd. Deze wonderschoone verzameling heeft veel goed aan den bloemenhandel gedaan.

In mijne groote broeikas ziet men, insgelijks door mij gekweekt, eene verzameling van groote Camellias, van

4 $1/2$ tot 7 meters hoog, bestaande in veertig varieteiten en dienende alleenlijk voor mijn vermaak.

Mijne jaren beginnen te korten; nogtans zal men mij steeds gereed vinden, om nog ten allen tijde alles bij te dragen wat tot den bloei van den bloemenhandel mijner vaderstad Gent kan voordeelig zijn. Alhoewel tot eenen hoogen top van voortgang reeds gekomen, zal ik nog tot de laatste uur van mijnen levensloop de plantenkweekerij bevorderen, en terwijl mijne krachten allengskens verminderen, zal ik toch niet ophouden mijne plantingen meer en meer te doen leven. Mogen ook de afstammelingen van deze oude boomen niet blijven stilstaan! Voortgang brengt welvaart.

Ziehier een afdruksel van den plakbrief der eerste openbare Bloemenverkooping, welke te Gent in 1815 heeft plaats gehad, en boven de 20,000 fr. opbracht :

AVIS

AUX

AMATEURS DE BELLES PLANTES D'ORNEMENT.

Mardi 28 mars 1815, à neuf heures du matin et à deux heures de relevée, monseur J. B. APERS exposera en Vente publique, par le ministère du Notaire COUSSEMENT, et sous la direction de F. VAN CASSEL, à la Maison de campagne de M[r] VAN ACKEN-ROOSE, à Wondelgem, un grand assortiment des plus belles, des plus rares et des plus nouvelles espèces de Plantes, ci-après désignées, faisant partie de sa riche et nombreuse collection; savoir :

Plantes pour plein air.

1 Deux Azalea viscosa odorata.
2 Deux dito papilionacea.
3 Deux dito glauca scabra.
4 Un dito coccinea crispa.
5 Un dito idem maxima.
6 Deux dito globosa.
7 Six dito viscosa.
8 Deux dito coccinea.
9 Deux dito purpurea.
10 Un dito canescens.
11 Un dito calendulacea.
12 Un dito idem crocea.
13 Un dito idem flammea.
14 Un dito idem tomentosa.
15 Un dito bicolor.
16 Six dito rubra tardiva.
17 Deux dito aurantia maxima.
18 Trois dito pontica.
19 Un dito aurantia.
20 Deux dito viscosa glauca.
21 Un dito rutilans.
22 Un dito viscosa serotina.

23 Huit Andromeda polifolia.
24 Huit dito acuminata.
25 Quatre dito polifolia ang. f.[a]
26 Un dito lucida.
27 Un dito pulverulenta.
28 Huit Kalmia latifolia.
29 Quatre dito angustifolia.
30 Quatre dito idem variegata.
31 Deux dito idem lucida.
32 Deux dito idem serotina.
33 Un dito idem pumila.
34 Quatre Daphne cneorum.
34 bis. Un dito pontica.
35 Deux Erica Dabæcia.
36 25 Rhododendron punctatum.
37 Un dito caucasicum.
38 Douze dito maximum.
39 Douze dito ponticum.
40 Trois dito Azaleoïdes.
40 bis. Un dito catesbæi.
41 Six Rhodora canadensis.
42 Quatre Kalmia glauca.
42 bis. Deux dito oleæfolia.
43 Quatre Rhododendron hirsut.
44 Quatre dito ferrugineum.
44 bis. Un dito hirsutum arboresc.
45 Quatre Ledum palustre.
46 Quatre dito latifolium.
47 Un dito buxifolium.
48 Un Menziesia globularis.
49 Un Rhododendron dauricum.
50 Deux Hippophaë canadensis.
51 Six Magnolia purpurea, dont un très-fort à boutons de fleurs.
52 Deux Magnolia acuminata.
53 Un très-fort Magnolia macrophylla.
54 Deux Magnolia glauca.
55 Dix-huit dito tripetala.
56 Un dito idem très-fort.
57 Un dito conspicua ou yulang.
58 Un dito auriculata.
59 Un dito cordata.
60 Deux Hydrangea quercifolia.
61 Six dito Hortensis fl. cæruleo.
62 Trois Fothergilla alnifolia.
63 Deux Andromeda calyculata.
63 bis. Deux dito idem crispa.
64 Quatre Gaultheria procumb.
64 bis. Un Aralia spinosa.
65 Deux Polygala chamæbuxus.
66 Deux Clethra alnifolia.
67 Deux Cornus florida.
68 Un Hamamelis virginiana.
69 Un Laurus sassafras.
70 Deux Menispermum canad.
71 Deux Mespilus canadensis.
72 Un Philadelphus nanus fl. pl.
73 Deux Fraxinus crispa.
74 Deux d° ornus, franc de pied.
75 Deux Rhamnus paliurus.

Plantes herbacées et bulbeuses pour plein air.

76 Un Helonias bullata.
77 Douze Lilium superbum.
78 Quatre Asclepias tuberosa.
79 Deux Spigelia marylandica.
80 Quatre Cypripedium album.
81 Deux dito purpureum.
82 Deux Lilium concolor.
83 Un Gentiana saponaria.
84 Un dito purpurea.
85 Un dito bavarica.
86 Deux Amaryllis bella donna flore roseo.
87 Deux dito atamasco.
88 Deux Asphodelus ramosus.
89 Un Bocconia cordata.
90 Deux Campanula lanuginosa.
91 Deux dito versicolor.
92 Un Cyclamen hederæfol.
93 Douze Dahlia.
94 Deux Lilium tigrinum.
95 Deux Gladiolus Alexandrina.

96 Deux Podophyllum peltatum.
97 Deux Sanguinaria canadensis.
98 Trois Erithronium dens canis, en trois variétés.
99 Un papaver cambricum.
100 Un Dahlia fl. purpureo pleno.

Plantes d'Orangerie.

101 Deux Gardenia florida.
102 Deux dito idem fl. pleno.
103 Deux Amaryllis Fothergillii.
104 Un dito capensis.
105 Un dito bivaginata.
106 Deux Salvia canariensis.
107 Trois Camellia japonica flore albo pleno.
108 Trois dito idem fl. rubro pl.
109 Un dito idem fl. striato pleno.
110 Deux dito id. fl. purpureo pl.
111 Deux dito idem fl. purpureo coronata pleno.
112 Un Pimelia linifolia.
113 Un Boronia pinnata.
114 Deux Crowea saligna.
115 Deux Epacris grandiflora.
116 Deux Gnidia simplex.
117 Deux Diosma scoparia.
118 Deux dito hirta.
119 Deux dito ericoïdes.
120 Deux Philica ericoïdes.
121 Deux Passerina spicata.
122 Deux Dodonæa triquetra.
123 Deux Pæonia suffruticosa, très-fortes plantes à boutons de fleurs.
124 Deux Cunila fruticosa.
125 Deux Metrosideros lophanta.
126 Deux Correa alba.
127 Deux Eucalyptus resinifera.
128 Deux Myrtus Belgica fl. pl.
129 Quatre Hebenstretia dentata.
130 Un Metrosideros pinifolia.
131 Deux Casuarina stricta.
132 Un Thuya articulata.
133 Un Sophora tetraptera.
134 Un dito microphylla.
135 Un Daïs cotinifolia.
136 Un Pelargonium peltatum.
137 Deux dito grandiflorum.
138 Un dito tetragonum vtum.
139 Un Anthyllis cytisoïdes.

Plantes pour la Serre Chaude.

140 Trois Myrtus pimenta.
141 Deux Ixora coccinea.
142 Un dito pavetta.
143 Un Gardenia longiflora.
144 Un Xylophylla falcata.
145 Un Ficus venosa.
146 Un Gesneria tomentosa.
147 Un Turnera ulmifolia.
148 Trois Hibiscus speciosus.
149 Trois dito rosa sinensis.
150 Un Amaryllis aloïdes.
151 Un Crinum erubescens.
152 Un dito americanum.
153 Un dito asiaticum.
154 Un Pancratium amboinense (vraie espèce).
155 Deux Asclepias carnosa.
156 Deux Cestrum laurifolium.
157 Un Amaryllis aurea.
158 Un dito reginæ.

Pour l'Orangerie.

159 Un Magnolia fuscata, très-forte plante.
160 Un dito pumila.
161 Un dito grandiflora.
162 Un dito idem obovata.
163 Un dito idem diversifolia.
164 Un dito idem oxoniensis.

